

o sobě nemůže vzejít nenahraditelná škoda (srov. M. n. ze dne 3. prosince 1897 čís. 25.801, čís. 44 věstníka »zodpovězení otázek« k § 303 ex. ř., bod 3, a Neumann, Kommentar zur Exekutionsordnung, Vídeň 1929, str. 956 a 957 k § 303 ex. ř.). Jelikož rekursní soud v důsledku svého právního omylu rekurs povinné strany jinak nevyřídil, nebylo lze rozhodnouti ve věci, pokud se týče vyhověti návrhu dovolacího rekursu na obnovení usnesení prvního soudu a bylo proto rozhodnuto, jak výše uvedeno.

Čís. 9728.

Pokud přísluší zeti úplata za práce, jež konal v hospodářství své tchýně.

(Rozh. ze dne 13. března 1930, Rv II 247/29).

Zeť domáhal se na pozůstalosti po tchýni úplaty za práce na usedlosti, jež byla ve spoluvlastnictví manželky a tchýně žalobcovy. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu k novému jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Nižší soudy vycházely ze skutkového předpokladu, že žalobce konal na rolnické usedlosti, patřící jeho tchýni a manželce práce hospodáře, že mu však z toho nevzešel nárok na mzdu proto, že je konal jako blízký příbuzný. Tento názor jest snad správný, pokud šlo o spoluvlastnickou polovici, která patřila jeho manželce, nikoli však o polovici, která patřila jeho tchýni. Není také zcela správné, že k námezdní smlouvě jest nutný určitý projev vůle stran, směřující k založení úplatného poměru. Zpravidla není pro vznik námezdní smlouvy předepsána zvláštní forma. Může tudíž býti založena jakoukoli formou, i konkludentním činem podle § 863 obč. zák. Smlouva o práce jest zpravidla úplatná. Není-li odměna smluvená, platí přiměřená odměna za smluvenou (§ 1152 obč. zák.). Soudní praxe arci neuznala úplatnost prací osob zaměstnaných, které byly v blízkém rodinném poměru k zaměstnavateli. Tak uznal nejvyšší soud, že schovanci nepřísluší nárok na mzdu za práce konané pěstounovi (sb. n. s. čís. 2134, 5684, 6888), zletilým dětem (sb. n. s. čís. 7073), ale přiznal ten nárok pastorkovi, který konal služby otčímovi, ač chtěl nastoupiti službu jinde (sb. n. s. čís. 2415), dospělému synovi, který po řadu let konal práce otci v naději, že mu bude odevzdáno jeho hospodářství (sb. n. s. čís. 9173) a snaše, která konala práce ve tchánově hospodářství očekávajíc, že tchán je předá podle slibu jejimu mužovi (sb. n. s. čís. 9246). Těmto posledním dvěma případům jest souzený případ nejpodobnější. Jest v něm jisto, že výslovná úplatná služební smlouva mezi žalobcem a zesnulou tchýní uzavřena nebyla. Ale, uváží-li

se, že zaměstnanému z pravidla náleží nárok na mzdu a že předchůdci žalované strany snad opětně projeví vůli, že jeho práce nežádají bez odměny, ale slibovali mu, že mu a jeho manželce postoupí usedlost — což odvolací soud ve svém rozsudku předpokládá, ale nezjišťuje — pak by z toho bylo snad možno podle § 863 obč. zák. usuzovati, že mezi nimi a jím byl uzavřen úplatný služební poměr. Odvolací soud arci považuje takový projev vůle za příliš neurčitý, by z něho mohl vzniknouti závazek, ale tento úsudek nelze sdíleti, není-li známo, zda a za jakých poměrů byl učiněn. Nižší soudy se v důsledku svého mylného názoru, že mezi žalobcem a jeho tchýní určitě nevznikl úplatný služební poměr, neobíraly dalšími otázkami pro spor rozhodnými, kterých se dovolání jenom dotýká, aniž by je rozebíralo. Je to předně otázka, zda předchůdci žalované strany projeví vůli, že žalobci za odměnu za jeho práce postoupí svou usedlost nebo její podíl. Zjistí-li tuto okolnost a bude-li míti za to, že mezi nimi vznikl úplatný služební poměr, bude musiti řešiti druhou otázku, zda žalobce pro ně konal práce, zda zažalovaná odměna za ně je přiměřená a konečně, zda žalobce si již vzal dostatečnou odměnu tím, že výtěžků hospodářství používal ve prospěch svůj a své rodiny, zejména na vydání pro rodinu, které byl povinen sám nésti. Protože tyto skutečnosti nejsou rozebrány a na jisto postaveny, schází pro konečné rozhodnutí ve věci samé potřebný skutkový základ. Proto bylo nutno rozsudky obou nižších soudů podle § 510 c. ř. s. zrušiti a odkázati věc k doplnění a k rozhodnutí do první stolice.

Čís. 9729.

Moravský zemský fond jest oprávněn domáhati se na otci nemajetného ošetřovance náhrady nákladu, jež učinil na ošetřovance v nemocnici. Lhostejno, že ošetřovanec mimo dobu svého ošetřování v nemocnici byl zdrav a výdělků schopen.

(Rozh. ze dne 13. března 1930, Rv II 514/29.)

Moravský zemský fond domáhal se na žalovaném zaplacení nákladu, jež vznikl pobytem zletilého syna žalovaného v nemocnici. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e žalobu zamítl, o d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Podle § 141 obč. zák. jest manželský otec povinen vyživovati svého syna (i zletilého), je-li pro přechodnou nemoc k výdělků nezpůsobilý a nemá-li vlastního jmění. Neboť, jak z § 23 zákona ze dne 3. prosince 1863, čís. 105 ř. zák. vysvítá, mají veřejné nemocnice jen tehdy nésti náklady na ošetřování nemocných, nejsou-li třetí osoby podle občanského práva nebo podle jiných zákonů povinny starati se o jich zaopatření. V témže smyslu rozhodl bývalý nejvyšší dvůr soudní ve sbírce Glaser-Unger nová řada 6091. Úplně bezvýznamné jest, zdali tato osoba (ošetřovaná) vlastní vinou nemůže najíti práci. Má tedy otec vyživovati i líného syna, jinak zdravého, bezmajetného v době jeho nemoci. Rozhodují osobní poměry syna v době jeho oše-